

DOMAČI PRIJATELJ

V PRAGI, 1. AVUGUSTA 1906.

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem popolnoma zastonj. Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne.

VSEBINA: KSAVER MEŠKO: Pogled v dušo. DRAGOTIN ŠTEFANOVIČ: Moj prijatelj Grigorij. SPITIGNJEV: Maloruski motiv. MILAN PUGELJ: Ljubica greti. LEON SOKOL: Vojak. V. V. BIBLIN: Skladbe malega Vanje. Z. K.: Zlata Praga. Dr. K.: Nezadovoljnost. BORISOV: Tuja pesem. VASILJ ŠTEFANIK: Poselske bukvice. JANKO LAVRIN: Ah, kje si, kje, moj mladi raj?! — Uganke.

K osveženju za časa vročine
priporočamo naše šumeče bonbone

„AMBO“ in s „SIDROM“.

Škatulja 50 komadov za 2 K.

Izdelujejo se pod nadzorstvom zapriseženega kemika, kateri pred izdelovanjem vse surove tvarine preišče.

Naši šumeči bonboni ne obsegajo nikakih zdravju škodljivih snovi.

Iznenadi Vas njih izborni okus; gotovo daste prednost šumečim bonbonom pred pivom po katerem je človek len in za za delo nesposoben.

Poskusite in priporočajte!

JUBNI PRIDATEK.

je dobro pridati vsaki juhi, ker jo izvanredno pojači. Tudi vodena juha zadobi meseni okus. Priporočamo mali poskus!

$\frac{1}{2}$ kg. steklenica 3 K 50 v.

VYDROVE KONSERVE

(grahova, riževa, lečna, gobova in rezančeva)

izborna njih kakovost razglasila je svoje dobro ime po širnem svetu. So pri svoji izvanredno hitri in enostavni pripravi izbornega okusa, ter prekosijo vsako pričakovanje.

Gena $\frac{1}{2}$ kg. zavojček vsake vrste 1 K 50 v., 100 gr. po 30 v.

BUBIČIN

ni izdelek samo za zložne gospodinje ampak tudi za razumne, katerim je mar dobro pečivo. Dokaže nam to vsak, kdor je okusil dobro pečivo kot prigrizek k Vydrovi žitni kavi.

Zavojček za 5 kg. moke 10 v. Priložimo ga na zahtevo tudi 5 kg. pošiljki kave.

Izboren zakusek so naši oblati:

dessert	škatulja 50 kosov	K 3—
maslovi (naša specijaliteta)	25 " "	2—
malin. rezi	50 " "	2—
delicatesni	50 " "	2-50
karlovar. mali	50 " "	1—
" večji	50 " "	2—
" veliki	50 " "	3—

Vse vrste oblatov pomešane: Škatulja 2, 4 ali 6 K.

Kolekcija vseh naših izdelkov stane brez poštne (isto zaračunamo) K 3-32.

Prosimo pazite

pri naročilu Vydrove žitne kave.

Ogromen naš uspeh, katerega smo dosegli z izbornimi našimi izdelki, ne pusti mirovati konkurenci, katera sicer pošilja žitno kavo v zavitkih kakor mi, toda **brez naročila.**

Da se izognemo vsakovrstnim pomotam opozarjamo, da mi ne pošiljamo ničesar, kar ni bilo izrečno naročeno, in da v tej pošiljki ni Vydrova žitna kava.

Vydrovo žitno

=== kava ===

pošiljamo vedno poštne prosto. Ako pa naročite zraven tega ali posebej tudi ostale naše izdelke tedaj je potreba za to poseben porto. Ostalo blago, razun žitne kave, pošiljamo poštne prosto le tedaj, ako znaša obnos najmanj 6 K. Manjšim pošiljkatvam priračunamo poštino.

DOMAČI PRIJATELJ.

LETNIK III.

V PRAGI, 1. AVGUSTA 1906.

ŠTEV. 8.

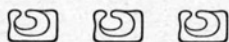
KSAVER MEŠKO:

POGLED V DUŠO.

Ve misli jasne, hčerke solnca
večna, večna,
ve misli mračne, iz noči rojene,
iz duše bolne, iz srca nesrečnega —
vse ljubim vas, ne branim se
nobene.

Kaj bilo bi pač z dušo večno srečno,
kaj z dušo brez oddihljaja trpečo!
A glej, zdaj menja sreča se
z nesrečo večno,
zdaj radost, bol zdaj polni dušo
koprnečo.

Zato Ti pojem hvalo, Bitje ti veliko,
ki v večnem valovanju vse pretvarjaš,
z dnevom vsakim daješ novo v vsem razliko
in s tem nam žitje žitja vredno vstvarjaš.

DRAGOTIN ŠTEFANOVIČ:

MOJ PRIJATELJ GRIGORIJ.

Takrat, ko nisem imel na programu svojega mizernega življenja nobenega boljšega in pametnejšega opravila, kakor nositi svoj lačni želodec po mračnih luknjah mrtvih dunajskih kolosov, sem imel slavnega prijatelja.

Nikoli v življenju nisem maral za veliko družbo, a tudi nikoli nisem bil bolj nesrečen, kakor kadar sem se čutil samega, tako — čisto samega in zapuščenega od vsega tega vesoljnega sveta, ki

mi ni bil nikoli dober in naklonjen in ki mi ni nikoli ničesar dal, da bi se ne bil za dano stotero odškodoval. Človek je združna žival, in zato si neprestano želi nekoga poleg sebe in v teh željah in tem hrepenenju gubi najčešče najboljše svoje moči.

Tako sem iskal tudi jaz vso svojo mladost nekoga, s katerim bi mogel živeti v najintimnejši, resnično prijateljski zvezi in izgubil, naravno, v tem brezvspešnem iskanju veliko svojih mladih močij. Nekoč pa je bil prišel k meni človek, ki ga hranim med najlepšimi svojimi spomini in to je bil moj prijatelj Rumunec Grigorij.

Bil je to čuden človek. Velik, koščat, s ponosnimi brkovi, svilen plavo brado in temnim pogledom. Kadar je vzplanila moč v njem, takrat je bil grozen in krasen. Oči so se zabliskale, nozdrvi razširile in koščati obraz mu je ko bakla zagorel v silni rudečici. To pa je bilo zelo redko.

Prihajal je k meni skoro vsak popoldan. Potrkal ni nikoli na vrata. Ko gospodar vsega sveta je stopil z odločnim korakom v mojo mračnico in če sem bil pri delu, me tudi pozdravil ni. Spustil se je kakor zlomljen na zofo in molčal, dokler se mu nisem oglasil.

Tem njegovim prihodom sem se bil že tako privadil, da bi jih bil pogrešal kakor luči v svojih očeh, ako bi bili mahoma izostali. Ko je odbila štiri ura popoldne, je vstopil Grigorij, jaz sem postavil samovar in poslal po večerjo in on kadeč iz dolgega čibuka na zofi, jaz sedeč pri mizi ali za pečjo, sva se razgovarjala včasih pozno v noč. Najini razgovori so bili najčešče zelo vsakdanji. Sempatje sva govorila tudi o Tolstojevih vprašanjih, o Nitzscheju, Emersonu ali Micheletu in v takih pogovorih sva se vedno sprla. Zelo pogosto sva se pogovarjala tudi o naših političnih impotencah, o katerih sem vedel zlasti jaz, kot Slovenec, sin sila impotentnega naroda, obilo povedati. Grigorij je govoril vedno s pikrim sarkazmom o vsem obstoječem, ki je mogel prihajati le iz tako ledenohladne duše, kakor je bila Grigorijeva. Njegove besede so rezale in njegov suhi posmeh je troval in dušil. Včasih so prišla trenutja ko se je izruval iz svojega nepokolebljivega ravnovesja, tedaj se je zagrabil za prsa in vzdihnil:

— Bratec, z enim samim dihom bi hotel zastrupiti ves ta lažnjivi svet, čegar edina dobra lastnost je lažnjivost!

Toda kmalu je zopet propadel v svoje letargično razpoloženje in vsaka njegova besega je bila zopet smrtna pušica namočena v mrzlem jadu njegove duše.

Nekoč sva bila zašla v interesantno debato o prijateljstvu in ljubezni. Nikoli še nisem videl Grigorija tako razvnetega in krasnega. Njegovo oko je gorelo ko kresni plamen, njegove prsi so se vzbocile in na vsem njegovem trščatem, slokem telesu je govorila slednja mišica v sto jeziki. Poslušal sem ga kakor pribit in povedal mi je bil to pot celo vrsto divnih resnic, ki mi

ne pojdejo nikoli iz spomina. Ko pa je bil končal, sem mu stavil sledeče vprašanje:

— Grigorij, povej mi, ali si že napisal te prekrasne svoje misli?

— Napisal? Čemu bi jih napisal?

— Ti ne čutiš potreke, da bi povedal vse to svetu, kar si povedal rovnokar meni? To ni res, Grigorij, sicer bi tega tudi meni ne bil povedal!

— Ne in da! je rekel odločno in kratko . . . Prav nikake potrebe ne čutim, da bi povedal svojim rojakom kaj o prijateljstvu, ker prepričan sem, da ves svet ve, kaj je prijateljstvo in dasiravno bi bilo vse to staro, kar bi jim povedal o njem, sila staro, in bi bil vsakdo prepričan o resničnosti mojih besedij, bi se vse zagnalo vame in vpilo: križajte, krivega proroča! Pa tudi čemu povedati vse to ljudstvu? Ali morem jaz prijateljstvo predrugučiti, ali ljudem kaj pomagati, če jim povem, da ni prijateljstvo nič drugega kakor medsebojen interes? Ali jim stem kaj pomorem, če jim povem, da ni prijateljstvo nič drugega kakor hinavska politika v iskoriščevanju drug drugega? Lep obraz mi napraviš, krepko stisneš roko, da dosežeš mojo naklonjenost, ako je taista tvoj interes, ako moreš splezati s temi birgljami, stopinjo više v časti, ako moreš zadostiti ž njeno pomočjo potrebi svojega lačnega želodca — ta je najtrdnjša vez prijateljstva — ali pa kaki svoji slabosti. Kolikor več slabosti imaš, toliko več prijateljjev potrebuješ! — Toda ali je vse to slabo in obsodbe vredno? Ne, ker to je čisto naravno! To je zakon. Jaz ne sovražim onega, ki me išče v svojo korist, ako mu morem koristiti, dasiravno se mi dostikrat studijo njegove poteze v obrazu, v katerih leži toliko hlimbe, neodkritosrčnosti, hinavstva in lokavosti, ampak onega, ki mi prijateljstvo opeva in hinavstvo proklinja!

Toda dosti, neskončno dosti bi rad napisal o ljubezni! Veliko, debelo knjigo, ki bi jo pisal vse svoje življenje, se mi hoče napisati o ljubezni — a žal, ta knjiga bi ostala neprečitana, tirali bi jo na grmado in zažgali Lutrov kres. Ne, hoče se mi, da bi šel od individua do individua, ga krepko prijel za ramena in potresel: „Ti ali ljubiš, ali poznaš ljubezen, ta začetek in konec vsega življenja?“ zakaj potem bi prišlo zopet navdušenje v naše življenje, vera v solnčnejše čase in mi bi se zopet včasih iz srca zasmejali . . .

A kaj je ljubezen, prijatelj dragi?

Njegovo čelo se je vzvišilo, njegov pogled je na novo vzplanil in po kratki pavzi je nadaljeval:

— Ne vem kaj je ljubezen! Morda ona neskončna sila, ki veže v veseljstvu neštete svetove med seboj, sila — od poetov toliko opevana in proslavljena. Morda le slepa strast, slabost našega mesa — od Tolstoja in drugih moralistov toliko bičana in prokleta. Morda neznan fluid, ki teče po naših živcih, nevidni žarki morda, morda magnetizem — a kar bi tudi bila dobrega ali slabega, ona je velika in mogočna moč življenja, brez katere

smo bedni in slabi in brez katere bi morali zamreti ko cvetovi brez solnčnih žarkov . . .

Ljubezen je mogoča samo med moškim in žensko. Ako rečem jaz, da ljubim tebe, moža, je to taka budalost, kakor da bi rekel, da hočem prižgati svojo cigareto ob komu pasjega nosa. Mož in čena sta ona dva tečaja, med katerima edino more in mora vzplamteti ta ognjena življenska sila, to solnce, v čigar žarkih naj bi se solnčilo vse naše gibanje, ves vesoljni svet.

Ali umira to solnce in bleedi. Včasih se mi zdi, da se je že popolnoma ohladilo in umrlo, zakaj naše poti so postale temne in blatne, v naših dušah nastaja ledena zima in v naših srcih ni več iskrenosti. A nič nas ne straši to umiranje. Naše oči so se privadila temi, naše noge blatnim cestam, naše duše ledenim mislim in naša srca mlačnosti. In zato tako malo navdušenja v življenju in zato v njem toliko trpkosti in bledega dolgočasja.

Grigorij je naslonil glavo ob levo dlan, oko mu je pomrknilo in z nekoliko znižanim glasom je nadaljeval:

— Trpkost in dolgočasje vsepovsodi! Puščoba v srcih, tema v dušah in zato bedno in žalostno vse naše življenje. Nobene velike misli več, zakaj velika misel se more roditi samo v polnem srcu in v jasni duši. V puščobi in temi vladajo strasti in te tvorijo sedaj naše bedno življenje. Kaj je naša politika danes drugega kakor sprimek najodurnejših strasti? Brezdušno klanje, brezsrčna častikraja, pojanje za hipnimi uspehi, večno negotovo vrvenje, vznemirjanje in propovedovanje nejasnih pojmov, bombastne fraze, vse sama brezciljna blodnja. In naša sedanja literatura? V njej ni ne srca, ne duše — kvečjem spolna perverznost . . .

Toda odkod ta mlačnost prijatelj? Kaj nas je dovedlo do te blede neljubezni, do te čudne žalosti? Mar ni na svetu več one vzvišene krasote ženstva, ki bi nam imela oživljati in podžigati srca, mar je večna narava oslabela in postala v svojem vstvarjanju dekadentna kakor mi? Ej, bratec, vse to je ostalo kakor je bilo, a sedaj ti hočem povedati odlomek iz svojega življenja.

Pred davnim časom sem imel ljubico Máruško. Ej, niso še tako daleč zadaj tisti časi, komaj par let je minilo od tedaj, a meni se zdi, da je bilo to pred davnimi, davnimi časi, daleč tam zadaj v nekem drugem življenju, kateremu je sledila smrt in trohnenje in zopet novo bedno rojstvo. Daleč je temu in vse, kar hranim v duši še od te ljubezni, od te edine moje ljubezni, je kakor odlomki nepozabnih, lepih sanj. Maruška je bila lepa ko nagelnov cvet in njene oči so bile nad stepo razpeto molčeče, modro nebo pomladanskega večera. A lepše od te njene vnanje bajne lepote je bila njena mlada in čila duša.

In takrat sem bil brezmejno srečen, zakaj prepričan sem bil, da sem si našel družico, ki bo hotela slediti moji osamljeni poti. Poznala sva se že z mladih nog, a v ljubezni sva se bila

našla še-le potem, ko se je bila izvršila v mojem srcu že velika evolucija, takrat ko sem bil prvič odolel navalu življenja. Najino poznanje je ločevala dalša doba mojih študij in njeno zanimanje za vse moje življenje v tej dobi je bilo tako bistro in umno, da mi je obetalo spolniti najidealnejše nade, obetalo doseči najoddaljeneše gradove zračnih višav zidane na lahkokrilem vetru. Oj, jaz sem čutil takrat v sebi toliko neodoljivih močij, da bi bil visoko Tatro preobrnil, ko bi mi jo bil kdo postavil na pot! Ej, bratec, to je bilo življenje, to je bilo navdušenje, to je bila moč — in moj um je bil tako čil in jasen! Jaz sem bil vsegamogočni bog, zakaj ona me je ljubila! . . .

In prišel je bil čas učenja. Seznanjati sem jo jel po časi z vsemi modernimi svetovnimi nazori. Takrat še sam omahljiv, sva omahovala skupno, a bilo je veselje v srcu, zakaj sledila mi je z veliko vnemo in radovednostjo. Posojeval sem ji knjige, ki sem jih sam čital in čitala sva jih včasih skupno. Oprostil sem jo bil že — ali vsaj mislil sem tako — glavnih spon suženstva, ker to sem smatral za predpogoj najine ljubezni. Hetelo se mi je ženske, ki naj bi zrla v moji nepredsodnosti svobodnega človeka in ne odurnega bogokletnika.

O, krasno je bilo in najini srci sta bili polni revolucionarnega navdušenja!

Nekoč pa sem bil posodil Máruški neko Tolstojevo knjigo. Nisem je videl za tem dva ali tri dni, ob svidenju pa ni bila vesela in živa kakor drugokrati, ampak pobita in otožna.

— Kaj ti je, Maruška?

— Ej, nič . . .

— Pa si žalostna?

— Boli me glava.

In v teh besedah je bilo toliko neiskrenosti in bile so tako nenaravno povedane, da sem dvomil o njihovi resničnosti. Srce me je zbolelo, zakaj dotlej nisem še nikoli dvomil o resničnosti kake njene besedice.

Pa tudi drugo pot jo je bolela glava in dostikrat potem jo je bolela glava, ko sem prišel k njej. Slednjič pa je začela tudi mene boleti glava in nekoč sem resno zahteval:

— Máruška, povej mi, kaj ti je?! Ti me ne ljubiš več?

— Ti me mučiš! . . .

Jaz? Mučim? . . . Kako to, povej! Maruška?

Ne vem kaj bi ti rekel? Konec sveta bi me ne bil mogel tako nepričakovano iznenaditi, kakor te njene besede. Toda čuj, kaj mi pravi:

— Teta je rekla in mama tudi — je vzdahnila med solzami. Rekli sta, da bom postala zgodaj stara, če bom čitala take knjige. Trpke poteze bom dobila okoli ust in oči mi bodo resne. In tudi tvoji nauki o nošnji sta rekli, da so grdi in slabi, me gospodične se vam moramo prikupljivo oblačiti in . . . in še drugo sta mi pravili . . . ti si preresen človek in s takim človekom se teško živi . . .

Zaman vse moje goreče besede! Umrli sem bil takrat in umrla moja Máruška. Huda mrzla slana je bila pala na ta nežni nagelj in ni bilo več življenja v njem. Lovila se je še nekoliko časa po površju kakor utopljenec, potem pa je utonila. Oženila se je z bogatim veselim kupcem in živi brez ljubezni . . .

In tako živimo narobe vsi! Mi moški se skušamo poglobiti v smisel življenja, a zaman preko ženske. Ženska pa nam plitvi. Vse njene nove ideje so le nova moda. Družina je slaba in šola stara. Mesto umnih žen, nam vzgajajo nališpane, plitke opice. Toliko lepih deklet sem srečal na svojem potu, a ljubil sem jih samo toliko časa, dokler jim nisem pogledal v srce. V slednjem sem videl le lepe pentlje, pisane jopice in krila, zlate uhane in vsepolno svitlih zapestnic, a v nobenem ljubezni. In zato smo slabi tudi mi, njihovi otroci, ker je sijalo premalo solnca na nas. Pusto in mračno je v naših srcih in nedostaja nam veselja in smisla za življenje . . .

Grigorij je utihnili in glava mu je zlezla globoko na prsi. Molčal sem tudi jaz in tako sva molčala dolgo obadva. Slednjič pa se je dvignil visoko ko večerna senca in odšel.

Ne vem gotovo kje biva sedaj moj Grigorij. Najini poti sta se ločili v neki dunajski podstrešnici in od tedaj se nisva več videla. Nek kolega mi je pravil, da živi najbrže nekje v Bukovini v neki veliki banki — bila mu gladka pot — a njegov spomin bo živel večno v mojem srcu.

SPITIGNJEV:

MALORUSKI MOTIV.

Vede Dorušenko, vede vojske
svoje,
čez poljane Zaporožci grejo,
peketajo konji čez zeleno polje . . .

Tiho grejo vrste —
tiho jezdijo čez step kozaki,
v vetru bunčuki igrajo . . .

Teče Dnjepr, širni, brzi Dnjepr
in pozdravlja vas, junaki,
in pozdravlja tebe, Dorušenko . . .

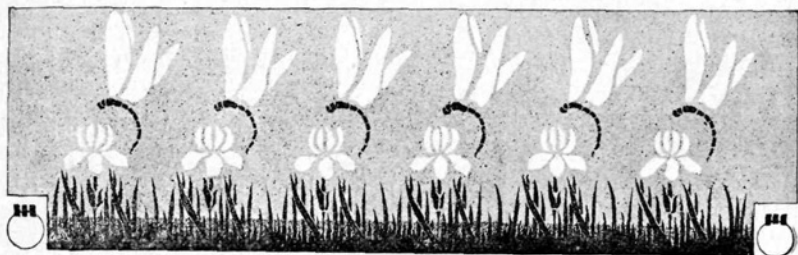
In za vojsko zre devojka
tam na lepem, belem dvoru,
tiho usta njena šepetajo . . .

„Bog vas spremljaj, vi kozaki! . . .
Bog te spremljaj, ti moj sokol beli,
vrni zdrav iz vojske se mi,
vrni!“ . . .

Grejo vrste, grejo konji —
lica dekličci rudijo,
čisti biseri v očeh blestijo . . .

Vede Dorušenko, vede vojske svoje,
čez poljane Zaporožci grejo,
peketajo konji čez zeleno polje . . .

MILAN PUGELJ:

LJUBICA GRETI.

Moje srce je nemirno —
ti me ne ljubiš res
ah, ti me samo varaš
in šališ, igraš se vmes.

Ah, ti me samo varaš
in še malo dni —
in nikdar ne bom več poljubil
tvojih mirnih oči.

LEON SOKOL:

VOJAK.

Takega slugo bi želel imeti, če bi bil kdaj tako premožen, da bi mogel slugo plačevati. In če bi ga imel, bi me zavest, da je on v predsobi, polnila z največjim mirom, in naj bi stegovala po meni svoje roke najstrastnejša in najbolj razbrzdana druhal.

Ni še dolgo, kar sem prišel z njim v dotiko, in dasi so ti stiki trajali le dva meseca, nikdar ne pozabim njegovega žilavega stasa in odkritosrčnega pogleda. Spoznal sem ga prvi dan svoje enoletnoprostovoljske vojaške službe. Bilo je to v Gradcu, kjer sem imel izvršiti svojo državljansko dolžnost pri 7. pešpolku. A ker je bilo prostovoljcev skoro sto, so nas razdelili v dva oddelka. Mene so uvrstili v onega, ki je imel zapustiti za čas šole svoj polk in oditi k bošnjaškemu polku šte. 2. Dali so nam puške, oprtali nam telečnjake — kajti sami tega še nismo umeli — in odkorakali smo za mestom skrivaj kakor tatovi proti kasarni na Lazaretskem polju, kjer se nam je bilo nastaniti za pol leta.

Odložili smo telečnjake, ki so nam tekom kratkega pota napolnili srce s strahom, izbrali si postelje in šli v učno sobo. Tu nas je prijazen nadporočnik, rodom Hrvat, poučeval o mnogih dolžnostih in majhnih pravicah našega bodočega stanu. Končno nam je tudi svetoval, naj si nas po več skupaj najame za snaženje čevljev in podobne malenkosti enega vojaka, kateremu naj plača vsak dve kroni. Pri tem sem se vzradostil, da sem prišel med Bošnjake, kajti pri kultiviranem koroškem polku so dopolne

zahtevali vojaki za isti posel po deset kron. Torej mesečna razlika, znašajoča osem kron, osem lepih, srebrnih kron!

Podčastniki so nam pripeljali vojake in nam jih razdelili. Močne postave, rujavi obrazi, svitli pogledi! Zunanost teh ljudij je na prvi pogled vsekakor imponirala vse drugače kakor zunanost vojakov pri starem koroškem polku, ki so mu stoletne tradicije zlele glorijsko okoli njegove zastave. In kakor so pozneje zatrjevali častniki, ni boljših infanteristov, kakor so Bošnjaki.

Govoriti hočem o vojaku, ki so mi ga pridelili ob tej priliki. Ne nameravam pisati o njem pretirane povesti ali črtice, ampak čisto priprosto hočem očrtati to žilavo postavo in orijentalno dušo; brez ozadja ga hočem naslikati, ker se mi zdi, da je na ta način jasnejše razločevati njegove poteze, ki so v nekaterih ozirih naši naravi popolnoma tuje.

* * *

Bil je suh, in na prvi pogled sem mislil, da mora biti bolan. Rasti je bil visoke in simetrične, polti temne. Nos je imel orlovski, oči so se mu svetile kakor dva žareča oglja. Po visokem čelu, iznad katerega ni nikdar snel vojaškega lesa, sta mu bila razlita nekaka jasnost in mir. Lica so mu bila upadla, in to mu je dajalo bolehen izraz. Žalostno mi je postalo, ko sem ga zagledal, kajti spomnil sem se, koliko lepih Bošnjakov odneso v Gradcu na pokopališče, ker jim ne ugaja ondotno podnebje. Koliko mlade moči, ki se je rodila za življenje, umorijo tukaj jesenske sape!

Toda Alemanovič — tako se je imenoval naš junak — ni bil bolan. In dasi je izgledal bolešno, je bila moč njegovih mišic skoro nadčloveška. Vsaka najmanjša mišica na njegovih rokah je bila kakor iz jekla.

Njegova silna moč je bila znana pri celem polku. Celo polkovnika je prišlo na ušesa, kakšnega junaka ima med svojimi ljudmi. In nekega večera smo se imeli priliko prepričati o resničnosti tega, kar se nam je zatrjevalo o njem.

V veliki sobi je brlela majhna svetilka, slabotno osvitljala sredino in puščala kote v popolni temi. Poleg peči sta Alemanovič in Zorič snažila naše telečnjake ter se zabavala s svojimi dovtipi. Naenkrat sta postala bolj tiha, na kar je Alemanovič zakričal:

„Zorič!“

In suhi Alemanovič se je sklónil, pri peči se je zamajalo in debela Zoričeva postava je sfrčala čez mizo v kot.

„Zdaj vidiš, kako se imaš vesti z Alemanovičem, ako nočeš pravočasno bežati!“

In zmagonosno se je ozrl Herkul okoli sebe.

Toda o njegovi zunanosti in moči le mimogredé. Bolj kakor to so me namreč zanimale njegove duševne lastnosti.

Dasi je pri vojakihi navada, da se moštvo enoletnim prstovoljcem roga, in jih izrablja, nam je bil on vdan in zvest.

Kadar smo prišli z vežbališča, nas je čakal s ščetko v roki, in za pol ure so se nam svetili čevlji kakor zrcalo. Nato je prišlo na vrsto jermenje pri telečnjakih ali obleka, in ves čas je skakal okoli nas z iščočim očesom in potnim obrazom, da se mi je večkrat smilil. V takih trenutkih sem vzel iz žepa cigareto z zlatim ustnikom in mu jo vtaknil v usta. Lica so se mu pri tem nasmejala, oko posvetilo, in njegov pogled je iskal dvakrat tako skrbno, njegove roke so delale dvakrat tako hitro kakor prej. In kot plačilo je imel dobiti mesečno od vsakega dve kroni!

Res je bilo to v celem dvanajst kron, a vendar ni bilo misliti, da bi delal za denar. Ima namreč v tužni Bosni svoje posestvo, na katerem mu mati in žena obdelujeta njegovo zemljo. In ker ni bil lakomen, ni mogoče misliti, da bi bile vzroki njegove marljivosti revne kronice.

Če nas je videl na vežbališču, je neprestano zrl na nas, in po obrazu se mu je razlil blažen smehljaj. In kadar je videl, da ga gledamo, je stopal v paradnem koraku ponosno in elegantno, da sokol v zraku ne kroži ponosneje in elegantneje. Njegove duševne in telesne sile so se pri tem osredotočile na to, da bi izvedel vsako malenkost kar najnatančneje kar najlepše. Zakaj? To mi ni jasno.

Kadar je iz naših pogovorov slišal, da je nadporočnik katerega izmed na šestih, ki nas je oskrboval on, pohvalil, je prenehal drgniti čevlje, dvignil glavo in nam pokazal svoje radostno obličje.

Zjutraj smo vstajali ob šestih. Vedno je bil že pred šesto uro na hodniku, in ko je zatrobilo, je vstopil in začel pospravljati okoli naših postelj. Vsem nam je postlal, dasi nam je bilo ukazano, da moramo postiljati sami, in ko sem bil za dva meseca transferiran, po njegovi krivdi v Pragi nisem znal postlati priproste vojaške postelje.

Vse nam je hotel narediti, prav tako kakor preskrbna mati razvajenemu otroku.

* * *

Za nekaj časa sem opazil, da se največ suče okoli mene. Ker mi je bil vsledi naznačenih lastnostij zelo simpatičen, sem se pričel z njim pogovarjati. In pri tem mi je površno naslikal svojo preteklost in svoje sedanje razmere.

Doma je iz Banjaluke, toda tam ni živel dolgo. Oče ga je kot goreč Mohamedan poslal študirat v Carigrad. Toda v šoli ni ostal dolgo, dasi je bilo sklepati, da se je težko ločil od knjig. In zakaj je zapustil šolo?

„Kaj sem hotel?“ mi je rekel. „Kot tujca, prihajajočega iz druge države, so me sovražili. Tepli so me učitelji, dasi sem umel svoje stvari, topli in zasmehovali so me tovariši. In oče me v Carigrad ni poslal po vdarce.“

Ubežal je iz šole ter preživel s svojim stricem sedem let deloma v Carigradu, deloma v Solunu. Nato se je vrnil domov,

kjer se je po očetovi smrti oženil. Kmalu po poroki je moral k vojakom in se posloviti od svoje žene za dolga tri leta.

„Ali se ne bojiš za svojo ženo?“ sem ga vprašal nekoč. Dvignil je glavo in me pomenljivo pogledal.

„Ne, ne bojim se. Naj se veseli življenja, ko je mlada in lepa ter sem jaz daleč od nje. Toda —“

Tu se je prekinil. In z izrazom temne skrbi je potem nadaljeval:

„Toda če bi našel pri nji otroka drugega očeta, bi jo ubil. Vse ji dovolim, le te sramote ne maram. Vem, da njena krivda ni nič večja, če se ji pri občevanju z njenim prijateljem to pripeti, a vendar bi te sramote ne prenesel.“

Obmolknil je, podprl glavo z rokami in se zamislil. In mnogo ta dan ni več govoril.

* * *

Neke nedelje po obedu, ko nismo imeli denarja, da bi mogli z veselo dušo zapustiti kasarno, smo ležali Slovenci in Hrvatje na posteljah — ter se menili — seveda jako duhovito — o vojski. V prepričanju, da odidem v mesto, je prišel Alemanović, da bi mi še enkrat obrisal prah s čevljev, pogledal, če ni kakega madeža na gumbih ali orlu in če se ne drži obleke še kak prašek. Toda ta dan se mu ni bilo treba mučiti, dasi sem proti večeru vendar odšel z zadnjimi krajarji v kavarno.

Poslušal je pogovor o vojski.

„Ali mislite, da bo kmalu kaka vojska?“ je vprašal, obrnivši se v me s svojimi svitlimi očmi.

„Zakaj vprašaš?“

„Ker si je želim. Ah, če bi vedel, da pridem v vojsko, bi rad ostal še tri leta pri vojakih.“

„In zakaj si želiš vojske.“

„Da bi pokazal, kaj zmorem. Sicer pa smo vojaki zato, da branimo cesarja, in zdaj ga nimamo braniti proti nikomur. Kakšen namen imajo naše dobre puške?“

Puška! To je bilo nekaj za njegovo srce. Pravili so, da na strelišču nikdar ne zgreši sredine tarče, in kadar je bil brez posla, je brisal na hodniku prah z naših pušk.

„Ali se ne bojiš za življenje?“

„Bojim? Česa bi se bal? Cesarjev podložnik sem, in kot tak moram zanj živeti in umreti. Toda če bi pal, ste lahko prepričani, da bi pal v kri onih, ki so padli pred menoj po moji roki.“

„Da, še tri leta in še več bi služil,“ je pristavil za nekaj časa. „Vojaško življenje brez vojske, to je tako žalostno.“

In iz očij mu je sijalo strastno hrepenenje po bojnem hrupu, po grmenju topov in topotanju konjskih kopit.

* * *

Vsled dogodkov v parlamentu je bilo one dni pričakovati velikih demonstracij.

V deževnem, jesenskem somraku je prišel Alemanović k meni in me vprašal:

„Ali misliš, da se res kaj zgodi? Ali bomo morali streljati?“

„Vse je mogoče, prijatelj.“

Mislil sem, da se bo streljanja veselil, kajti nisem ga še dovolj poznal. Vedel sem, da sovraži nemškega Gradca nemške prebivalce, a neznano mi je bilo, da zna razmišljati tudi o javnih vprašanjih in biti pri tem celo objektivnen.

„Toda kako se ti zdi,“ je nadaljeval, „ali se imam pokoriti in streljati na ljudi, ki niso ničesar zakrivali? Saj to vendar niso naši sovražniki. Če zahteva delavec boljšega življenja, zato vendar še ne zasluži, da bi nanj streljal. Jaz bom streljal v zrak.“

Tako je modroval, in jaz sem moral molčati, kajti bal sem se, da bi ne vjeli kake besede moji tovariši, katerih še nisem poznal toliko, da bi kot vojak lahko prosto govoril o takih stvareh. Vendar mi je moral v očeh čitati moje misli, kajti obraz se mu je posvetil, in nadaljeval je:

„Naj me pošljejo v vojsko, in videli bodo, kako bom streljal. In če bi bila moja mati v sovražnikovih vrstah, bi bila ona prva, katero bi zadela moja kroglja. Toda streljati na nedolžne ljudi, to bi bil greh!“

* * *

Ko sem bil za dva meseca na svojo prošnjo transferiran v Prago in sem mu stisnil roko v slovo mi je s trepetajočim glasom rekel:

„Torej če prideš kdaj v Bosno, me obiščeš, ne res?“

In oči so mu bile solzne.

Spomnil sem se, da sem mu nekoč napol v šali rekel, da ga za par let obiščem v Banjaluki.

Zdaj že dolgo vrsto mesecev nimam nobenega poročila o njem. A neštetokrat se mi zbude misli na to zlato dušo, ki je pognala svoj cvet iz priproste, nekultivirane zemlje. Rad bi ga imel pri sebi, kadar sedim v kavarni med črnimi sukunjami in polizanimi frizurami, kjer je tako težko slišati odkritosrčno besedo, katere misel je pognala svojo kal iz svete priproste narave. In ta želja, da bi ga še kdaj videl, me sili k temu, da pišem te vrste, obsegajoče nekaj najmarkantnejših njegovih potez. Da bi ga mogel naslikati s primerno natančnostjo, sem občeval z njim premalo časa in pa v razmerah, kjer nisem mogel opazovati vseh strani njegove duše . . .

V. V. BIBLIN:

SKLADBE MALEGA VANJE.

Moj tata hodi vsak dan v službo, pri obedu mi obljubuje, da me bo nabil ali ko se naje, leže na divan, pozabi na to in jaz ga ne spominjam. Na glavi ima jako malo las, zato, ker spi z glavo pri oknu. Kadar se tatu kaj veselega sanja, piska z nosom. Poskušal sem to sam, ali ne gre to. Ko bom zrastel se bom že naučil.

Našo kuharico Matreno večkrat zobje bolijo in zato si splahuje usta z rumom. Potem, da bi mama nevedela, da je bolna in da bi jo ne dala proč, rum kar požira a meni jo je jako žal, ker ji mora biti zelo slabo, ker dela pri tem čudne obraze. In tudi zato mi je žal Matrene, ker hodi k njej vojak in jo hoče ubiti s sabljo.

Ko bom velik, se bom oženil z Matreno, ker zna peči jako dobre kolače.

Danes so me nabili, ker sem natepel Lizo. Niti videt jo ne morem, ker ima strašno tenke noge in ker je strašno sitna. Proсила me je potem za odpuščanje ali jaz ji nisem nič odpustil; naj drugič ne sitnari.

Naša mačka Muc ima mlade. Čudno, nisem vedel, da je omožena.

Danes sem videl, kako je hotel dimnikar snesti našo deklo Dašo, ki vedno hodi v rožičasti obleki. Ugriznil jo je že v lice, jaz pa sem začel kričati in sem jo rešil. Mama je prišla v kuhinjo in je spodila dimnikarja. Mama je sploh jako korajžna, še tata se ne boji.

Danes nam je prinesel listonoš v torbi majhnega bratca. Papa se je moral podpisati v knjigo.

Goste smo imeli. Vsi so me jemali v naročje in so me poljubovali. Z ženskami je bolj prijetno se poljubovat, kakor z moškimi, ti z brkami jako pikajo.

Z. K.:

ZLATA PRAGA.

(Dalje.)

Kakor gost pisan venec se vijejo številna predmestja okoli Prage. Kjer so se v šestdesetih in sedemdesetih letih širila nepregledna polja, kjer so stale v velikih vrtovih med sadnim drevjem ali v tihih gozdčkih starinske letne vile, kjer se je po livadah pasla živina, — tam stoje danes ponosne velikomestne hiše, široke, bahate ulice se križajo, električni tramvaji drdrajó. Sama Praga je v glavnem ista, kakor pred stoletji — in to je njen najlepši čar — okolica njena pa se menja od leta do leta. Z ameriškansko brzino vstajajo nove ulice iz tal, kakor čez noč se zidajo impozantne mnogo nadstropne palače. Tako je danes vsako predmestje — že mesto, ki ima zopet predmestja daleč naokoli. Praga to čuti, kako pristiskajo ta vsa mesta naokrog na njo in zato se trudi neumorno, da bi se združila vsa predmestja z njo vred v novo, impozantno celoto. Še le potem bi prišla doba pravega razvita in napredka. Tudi na Dunaju je bilo tako in upajmo, da bo kmalu tudi v Pragi.

Od vseh praških predmestij imponirajo pač Vinohrady najbolj. Početkom šestdesetih let so imeli — majhna vasica — okoli 900 prebivalcev, leta 1880 jih je bilo že 14.831, leta 1890 34.531 in danes štejejo že blizu sedemdeset tisoč duš! S svojimi novimi, ravnimi, širokimi ulicami, s svojimi visokimi „modernimi“ hišami imponirajo prvi hip vsakemu. Ali čem

bolj jih promatraš, tem bolj ti postanejo šablonski in dolgočasni. Pravo ameriškansko mesto, mesto bogatih ljudi brez umetniškega okusa, mesto špekulantov. Ulica, kakor ulica, nič one čarobne različnosti stare Prage. Ko greš desetkrat po eni ulici, jo sovražiš, tako puste se ti zde pravilne hiše, z vedno istimi fasadami. Vinohrady so mesto birokratev in bogatih „uzenárů“ (selherjev). Ker Vinohrady, še nimajo tako visokih občinskih doklad, je življenje v njih nekoliko cenejše, kakor v Pragi. Skoro vsi uradniki, dijaki itd. stanujejo na Vinohradyh. To je tem ugodnejše, ker se Vinohrady, kakor tudi druga predmestja neposredno priključujejo Pragi, tako, da je ena stran ulice še Praga, druga pa že predmestje. Edina sitnost so dacarji, ki ti pretipajo vsak paket, kadar stopiš s predmestnih na praška tla. Tudi tramvaje pregledajo vestno!

Nu, zadnja leta se je tudi v Vinohradyh prebudila častihlepnost, biti ne le „moderno“ ampak tudi lepo mesto. Pri cerkvi svete Ludmile se je pred štirimi leti širil ogromen privatni vrt „Eichmanka“. Ta kompleks je mesto kupilo in razparceliralo. Zdaj se vzdiga tu niz lepih palač v prikljivem praškem baroku, tako da so Vinohrady lahko ponosni na svoj Purkinjev trg. Cerkev svete Ludmile je sama po sebi dosti pusta in dolgočasna v primeru z drugimi praškimi cerkvami ali okolo nje se je zbralo vse, kar je najlepšega na Vinohradyh. Zadaj za njo stoji Narodni dom, impozantna kvadratična stavba z restavracijom, kavarnom in mnogimi

PURKINJEV TRG.

SV. LUDMILA.

dvoranami za koncerte, plese in zabave. Tu je vedno živahno življenje, ne tak idiličen mir, kakor vlada obično v naših Narodnih domih na jugu. Nasproti cerkvi stoji vinohradski magistrat a na strani se zida novo veliko vinohradsko gledališče.

Tudi novi Frančiška Jožefa kolodvor leži na vinohradskih tleh, ki se bo najbrž preuredil v centralni kolodvor praški. Vinohrady imajo lepo, impozantno tržnico, lepa šolska poslopja in moderno bolnišnico na periferiji mesta, ki je urejena z ogromnimi stroški najmodernejše in udobnejše in ki leži na izvanredno lepem, prostranem kompleksu.

Osobito pa so se odlikovali Vinohrady zadnji čas v tem, da so oskrbeli svojim prebivalcem krasna šetališča. Razum manjih parkov je kupila mestna občina v zadnjih 2—3 letih dva ogromna, krasno urejena parka: Riegrov in Gröbov; k poslednjemu pripada jo tudi krasni sadni vrtovi, vinogradi, dragocena umetna podzemna jama, z raznimi kapniki

NA RAZPOTJU PRAGE IN VINOHRAD:
KOMENSKIJEV TRG.

NAD KOLODVOROM FR. JOŽEFA.

okrašena in elegantna vila, v kateri je Rudolfa. Na periferiji razteza se kolonija okusnih in prijetnih vil.

V Pragi se pije malo vode. Voda iz vodovoda ni pitna, da večkrat je kalna in umazana, privatnih in javnih dobrih studencev je malo, — v nekatere ulice se mora pitna voda dovažati, po zimi dvakrat, po leti trikrat na dan. Nu, Pražani sploh ne marajo za vodo. Pivo je ceno — po 14 kr. liter — pa ga pije staro in mlado. V najubožnejših družinah pijo pivo pri obedu in večerji, srednje dobro plačan delavec pa ga pije tudi dopoldne za južino in popoldne za malico. Tako ima Praga velikanske pivovare, ki donajajo akcijonerjem ogromne profite. Tudi podjetna vinohradska gospoda si je postavila na konkurira celo najpopularnejšemu smičovskemu pivu.

Predmestje Žižkov ima blizu 80.000 stanovalcev. Ulice, hiše, dvorišča so nabasana ljudij. Vse mrgoli todi razposajenih otrok. Praški barabe — tukaj jim pravijo „Pepici“, imajo na Žižkovu svoj slavni dom. V enoličnih, četveronadstropnih hišah stanuje tu praški proletarijat. Marljivi delavci, lahkomišljeni postopači, mali obrtniki, čevljarji in krojači, ki se stiskajo z družino v kuhinji a sobo iznajmejo študentom, brijačkim pomočnikom ali komijem. Nobenega višjega urada ni tukaj, nobene nemške šole, nobene vojašnice. Do lani ni imel Žižkov nobene cerkve ali na vsaki drugi hiši je tabla kakšnega društva, kakšne organizacije, kluba ... Vsak človek je tu strasten politik in vnet privrženec svoje stranke. Če nisi krščanski socialist bodi anarhist, če

VINOHRADSKA VODOVODNA STANICA.

nimaš rdečega nagelna na prsih — znak socijalnih demokratov, moraš imeti belo-rdečo pentljo — znak narodnih socijalistov. Živo in nemirno je tu in pri vsaki priliki, pri vsaki nesrečni ali srečni dogodbi češkega naroda se razlije od tod procesija demonstrantov po leni Pragi. Tu spi navdušenje in ogorčenje Prage, tu so doma tisti, ki zdaj in zdaj dostojanstveno in mrko manifestirajo v prilog pravičnim zahtevam češkega naroda

VINOHRADSKÉ VILE.

in tu postopajo po ulicah praški postopači in pretepači, tisti, ki hodijo za vojaškimi bandami in za pogrebi in ki razbijajo okna ljudem zoper ktere se je za hip vzdignilo javno mnenje, — razbijajo bolj iz veselja na kravalih, kakor iz prepričanja.

Na kraju Žižkova se pripaja občina Olšany, kjer se nahaja že čez 100 let ogromno centralno pokopališče. Nepregledne vrste ljudij romajo vsako nedeljo in praznik sem gori, tramvajji so vedno natlačeno polni.

Tretje večje predmestje leži na levi obali Vltave — Smichov. Danes ima okrog 50.000 prebivalcev. Poleg modernih ulic ima še dosti starih, malih z majhnimi, priprostim hišami. Smichov je fabriško mesto. Tu so sedišča mnogih velikih industrijalnih podjetij, n. pr. svetoznana tovarna železa barona Kinghofferja, tu je ogromni smichovski pivovar, veliki kolodvor buštěhradske železnice za premog in robo. Prebivalci so češke narodnosti ali pri povzetjih je mnogo nemškega

kapitala. Tudi Smichov se v novejšem času bolj diči in kinča. Uredili so obalo in okrasili jo z impozantnimi palačami a po sosednih bregovih so se razvrstile okusne vile. Po tihih ulicah so se nastanili samostani sester raznih kongregacij (Sacré Coeur, Benediktinke in Vincentinke. Osobito Benediktinke imajo ogromen samostan v romanskem slogu in prekrasno cerkev sv. Gabrijela. Njena notranjost je pravi umetniški užitek. Stari bizantinski motivi so se spojili z moderno umetnostjo v diven, očarujoč sklad. Bogati ornamenti, slike posebne in vzvišene umetniške koncepcije, visoka v prekrasnih barvah slikana okna, vse se spaja v mističen akord miru, svete samote in zbranosti. Za naš malomesten okus bi bila pač „premoderna“ . . .

VHOD NA CENTRALNO POKOPALIŠČE

Na meji Smichova in Prage na hrbtu in vznožju Petřina razteza se park kneza Kinského, zdaj lastnina mesta Prage in Smichova. V resnici kneževski sedež. Iz parka vidiš celo Prago in iz od povsod iz Prage vidiš ta park. V lepi vili je zdaj krasen narodopisni muzej, ki bi ga moral videti vsak Slovan, tako bogat je umetnin prostega ljudstva. Kavalirski knez je prodal svoj park Pragi in Smichovu globoko pod ceno ali z uvetom, da se ne sme parcelirati.

Za temi glavnimi predmestji redajo se še druga. Omeniti moramo še Karlín, ki je jako pusto in enolično mesto ali ki ima prekrasno cerkev sv. Cirila in Metoda v čistem romanskem slogu. Portal je prelep a notranjost bogato okinčana. Cerkev ima največje in najboljše orglje v Avstriji in osobito veliki teden so tu znameniti cerkveni koncerti, pri katerih so delujejo prvi praški pevci in pevkinje.

Vedno v širjem krogu se vrste predmestja. Predmestja predmest imajo še vedno po 15. do 20. tisoč prebivalcev. Današnji policajni rajon praški objemlje ves ta ogromen teritorij s preko 1/2 milijona duš.

Noben Slovan naj bi ne zamudil ogledati si to starodavno, slavno vedno tako bujno in silno cvetočo Zlato Prago. In ne samo za par dni, za dlje časa naj se nastani pod njenimi stoterimi stolpi. Mnogo se bo naučil od praktičnih, neumorno delavnih in energičnih Čehov. Pač ga bo večkrat zbolelo srce v trpkem razočaranju. Malo sentimentalnosti je tu in tista hvaljena, toliko opevana vseslovanska zajemnost je bolj za slavnostne bankete, kakor za vsakdanjo porabo. Ali današnji čas je pač čas borbe in ne čas mehkužnih sentimentalnih čustev. Nekaj se boš naučil v Pragi: Delati; vporabljati vsako šanso v svojo lastno korist in z jekleno vstrajnostjo boriti se za svojo korist in korist svojega naroda. O prazničnih dnevih je še vedno časa dovolj za lepo navdušenje, za objemanje, za živio. klice, delavnik pa je trd in pust dan, za delo in dolžnost in ne za sanje, ne za prazne besede in ne za lep bengalični ogenj otroškega in brezkoristnega navduševanja.

Dr. K.:

NEZADOVOLJNOST.

Vsi bi hoteli biti zadovoljni. Zadovoljnost se vedno hvali in o nezadovoljnejših se govori vedno le z večjo ali manjšo grajo. In vendar je edino le nezadovoljnost tista moč, ki nas neprestano goni k spopolnevanju in napredku. Vse kar imamo v resnici velicega, lepega in koristnega na svetu se je rodilo iz — nezadovoljnosti. Če si sam s seboj in s svojim delom zadovoljen, se ne boš trudil, da napredneš, da delaš boljše in temeljitejše. Svet in človečanstvo se vedno izpreminja in napreduje. Prej v starih časih je bilo suženstvo in tlačanstvo v običaju in čo se ne bi bilo našlo ljudij, ki so se borili proti taki krivici. bi imeli še danes sužnje in tlačane. Danes se bore delavci za boljšo plačo, bore se za enake človečanske pravice z bogatini in vsak pošten in misleč človek jim mora ne le želeti uspeha, ampak jim mora tudi pomagati po svojih močeh, da pridejo čim prej do cilja. Noben človek ni le za se na svetu. Če se ne bi bili naši pradedje borili za napredek, bi danes mi ne uživali sadove njihovega truda. Tako je tudi naša dolžnost, da delamo ne le za se, ampak tudi za ove, ki bodo prišli za nami. Nismo sami, — z nami žive na zemlji še milijoni in milijoni drugih ljudij. Skrbimo in trudimo se, da naše življenje ne ostane brez sledu, da prinese koristi in sadu za celo človečanstvo.

Vzvišena je misel na napredek človeštva, vzvišena je misel kaho postaja človek s svojim duhom vsak dan bolj kralj zemlje in njenih sil. Nekdaj je imel človek le svoje roke za edino orožje in orodje. Kako dolgo je rač trajalo dokler si je začel iz kamenja, lesa in kosti, delati, kar je potreboval, koliko stoletij in tisočletij je minilo predno se je naučil iz rude taliti železo. In od takrat do danes — kakšen ogromen napredek! Duh človeški je izumil

stroje, da mu služijo. Kar je prej delalo petdeset ali sto ljudi, to naredi danes s pomočjo stroja en sam človek.

Preteklo stoletje osobito pomeni človeštvu velik korak dalje. Skoro vsak dan se je izumil nov stroj, nova iznajdba. — Resnica je, da človeštvo še ni tako dospelo in popolno, da bi taki izumi koristili vesoljstvu. Naravna je misel, da kolikor več strojev se uporablja, toliko manj se trudijo ljudje, toliko lažje se obdeluje zemlja, toliko lažje se dobiva vse, kar potrebuje človek za obstanek: hrana, obleka itd. — in dalje, kolikor manj se ljudje trudijo, temveč imajo časa za izobrazbo, počitek in veselje, boljši so in plemenitejši in na svetu je vedno lepše. Ali temu ni tako. Stroji ne služijo vsem, večina niti tistemu ne, ki jih je izumil, — oni služijo tistim, ki imajo denar. Neumno je, da velja mrtev denar, kos zlata, srebra, papirja več, kakor človek, da ima večjo moč, kakor njegovo delo in njegov razum. Dandanes smo vsi sužnji denarja. Če ga imaš dosti, ne moraš biti v skrbeh: denar se sam dela, pravijo. In res za denar si lahko najmeš ljudi, ki bodo delali namesto tebe v tvojo korist, in tudi njihovo pamet si lahko najmeš! M. Astorju najbogatejšemu možu v Ameriki prinaša njegovo premoženje vsako leto čez 40 milijonov kron! Zasluži si jih ne! Mc. Near iz St. Franciska v Ameriki je dobil v štirih dneh pri špekulaciji z žitom 500.000 dolarjev. Marljiv in dobro plačan američanski delavec bi moral delati 450 let, vštevši nedelje in praznike, predno bi zaslužil toliko denarja — (a pri nas bi moral delati 4500 let, ker so naši delavci večina desetkrat slabje plačani, kakor američanski.) — Kteri razsoden človek more biti zadovoljen s takimi razmerami?!

In tako je povsod. V velikanskih magazinih se kvari žito a med tem umirajo tisoči in tisoči od glada. Po skladiščih trohne nakopičene obleke za stotisoče — a oni begajo raztrgani okrog in ginejo od mraza, ker nimajo denarja. Bo rekel kdo: Delajo naj, vsak, ki dela se lahko živi. — Ali temu ni tako. Leta 1895 so seštelili na Nemškem decembra meseca en sam dan 553.640 zdravih ljudi brez dela. Leta 1900 so naštelili v Avstriji v desetih industrijalnih mestih 31. decembra 51.000 ljudi brez dela. Na Dunaju in v Pragi je bil vsaki 30. možki delavec brez dela. Z malimi izjemami, ki pri tako velikih številkah skoraj izginejo, bi bili vsi ti veseli in srečni, če bi imeli delo. — Ali skladišča, oblek, strojev itd. itd. so napolnjena, zato se ne dela. Toda skladišča niso napolnjena zato, ker ne bi ljudje potrebovali nič več oblek, strojev, orodja itd. itd. — Miljoni bi potrebovali raznih stvari, obleke, da ne bi bili raztrgani, strojev, da bi laglje in uspešneje obdelovali zemljo, kopali rudo itd., knjig, da bi se učili, — ali denarja nimajo! Smešno je to, da dandanes ne šteješ, če si zdrav, delaven, inteligenten, — če nimaš ničesar v žepu si nič!

In to uboštvo, ki vedno bolj raste pod vlado kapitala — denarja, — to uboštvo je vir boleznij, preranega umiranja in zlo-

činov. V Avstriji je bilo od sto zaradi zločinov obsojenih 90 in $\frac{1}{2}$ brez imetka, 9 in $\frac{1}{10}$ jih je imelo nekaj premoženja in le $\frac{4}{10}$ jih je bilo premožnih. Ubog človek je v vedni nevarnosti, da se ne pregreši proti postavam. Težko je lačnemu, da ne krade, da se nasiti. Tudi ni tako izobražen, ker ni imel pripomočkov zato, a prava izobraženost dela človeka boljšega, krepi njegovo moralčno moč in vzgaja v njemu odpor proti zločinom. V slabih časih ljudje bolj umirajo, kakor v dobrih, ker se slabje hranijo in so bolj pristopni raznim boleznim. V letih 1875 do 78 je bila draginja in dnine so bile leta 1878 za 8—10 od sto nižje, kakor leta 1875. V letih 1882—1885 pa so bile dnine enake in tudi hrana je bila cenejša. V letih 1875—78 je prišla ena smrt na 36 prebivalcev, v letih 1882—85 pa še le na 42 prebivalcev. — Tudi samomorov in zločinov je bilo v prvem slabem času primeroma skoro 20 od sto več, kakor v drugem boljšem — in za 18 od sto ženitev manj. — Iz tega se vidi, kako pogubonosno deluje pomanjkanje na telesno in duševno stanje ljudstva.

Naobrazba se širi. Nekteri trdijo, da je naobrazba škodljiva, ker širi nezadovoljstvo. To je res — ali dobro je, da se nezadovoljstvo širi. Kadar bo nezadovoljstvo dovolj močno in razširjeno ne bo več mogoče, da potroši ena bogata dama mesečno več za svojega psa, kar pošten mož ne more celo leto zaslužiti, da bi preživel sebe in svojo družino. Naše socialne razmere se bodo predrugačile in zboljšale. Razume se, da se bo ta preobrat zvršil polagoma. Država — celokupnost — bo vedno bolj skrbela za svoje podanike — posameznike. Prej ni bilo javnih šol, muzejev, bolnišnic itd. Zdaj imamo vse to in četudi je še pomanjkljivo, vendar se zboljšava od leta do leta. Prej so imela mesta proti deželi svoje posebne predpravice in kolikrat so zatirala in tlačila kmeta nedopustno. Danes vse predpravice izginjajo. Polagoma se godi to — a godi se neprestano. Zakaj vsaka predpravica, ki jo ima posameznik ali stan nasproti drugim, je krivična, če ni zaslužena z osebnim trudom. In še to ni nič zaslužnega, če je kdo zdrav, močan delaven, pameten. Njegovi predniki so bili zdravi in zato je zdrav, imel je dobre, poštene sorodnike in učitelje, iz knjig se je učil, ki so jih napisali drugi, — tudi to kar je, kakor človek, se ima zahvaliti drugim. Nič ni iz sebe. In zato nima pravice, da zatira druge, ki so slabši, kakor on. Pač pa je njegova dolžnost, da se izpopolni duševno in telesno, kolikor je mogoče, da bodo njegovi potomci še boljši, kakor on; bolj pametni, plemenitejši in značajnejši. Napredek je počasen, eno se razvija iz drugega. In kakor ima dandanes vsak od nas več pravic, kakor bi jih imel pred sto, petsto ali celo tisoč leti, tako bojo tudi oni, ki bojo prišli za nami čez sto, petsto ali tisoč let še svobodnejši, pametnejši in boljši od nas. Ali, da pride človečanstvo kdaj k cilju, je potrebno tudi našega dela. Malenkosten je naš trud nasproti vesoljstvu ali mi nismo človek, — mi smo človečanstvo — mi smo večni. Del smo ogromne, vedno razvi-

jajoče se moči in kakor je v največjem stroju vsako najmanjše kolesce potrebno, tako smo v ti ogromni skupini od ljudij, ki so bili in ljudij, ki bojo, potrebni tudi mi. To naj bo zavest, ki naj nas krepí v naši ničnosti, v naši slabotnosti, da se neprestano trudimo, gibljemo, živimo v prospeh in korist vseh nas, ki se zovemo človečanstvo. Naj nihče od nas ne bo ovira na poti te ogromne sile k napredku in popolnosti!

BORISOV:

TUJA PESEM.

Pomladanska noč sanjava
vlega se na morsko plan;
tihu sanje o pokoju
sniva daljni ocean.

Iz temine lahni glasi
kakor sen prihajajo!
in kot megla v solnčnem jutru,
v srcu sanje vstajajo . . .

Plavaj, plavaj pesem tuja
dalje, dalje v noč temno,
a tu v mojem srcu slajših
še odmeva sto in sto . . .

Tihu sanje o pokoju
sniva daljni ocean;
moje hrepeneče želje
plavajo v domačo stran . . .

VASILJ ŠTEFANIK:

POSELSKE BUKVICE . . .

Ta Tone, ki tam na podu pijan kriči, je bil vedno nekako nesrečen. Vse mu je letelo z rok in nič v roke. Kupi kravo — crkne, kupi svinjo — ščetina mu ostane v roki. In vselej tako.

In odkar mu je umrla žena in za njo oba dečka, je ostal Tone, kakor brez glave. Pil je, pil in pil; zapil je kos polja, zapil vrt in zdaj je prodal kajžo. Prodal kajžo, vzdignil pri občini modre poselske bukvice in zdaj hoče nekam služiti, iskat službo.

Pijan sedi tu in računa, da bi slišala vsa vas, komu je prodal polje, komu vrt in komu kočo.

„Prodal sem in konec! Ni moje in dosti! Ni mo-o-je! Eh, če bi vstal tako-le moj ded iz groba! Ljudje, štirje voli, kakor sloni, štiriindvajset juter polja in kočica nad celo vas! Vsega je imel. In vnuk, glej!“

Pokazoval je vasi modre bukvice.

„Oj, pijem in še ga bom. Za svoje pijem, kdo ima kaj pravice. Ali župan pravi: „Glej, celo domačijo si napravil!“ Pečat udarja v bukvice in zmerja! Eh, še nikdar nisem videl tacega župana!“

„Da bi se ti tako lahko umiralo, kakor bi jaz zdaj lahko umrl!“

„Pojdem proč iz kajže, čisto proč grem. Prag sem poljubil pa grem. Ni več moja pa konec! Kakor psa me spodite od tuje kajže! Morda — bom prosil. Moje je bilo vse in zdaj je tuje. Na dvor grem in gozd šumi, z besedami govori: „Vrni se, Anton, v kajžo se vrni, glej!“

Tone se tolče s pestmi po prsih, da odmeva po vasi.

Glejte, taka mora je prišla na me, taka mora, da! . . . Nazaj v kajžo grem, vleče me. Sedem, sedim in zopet grem ven. Moja ni, kaj naj pravim, ko ni moja . . .

„Naj tako moji sovražniki umirajo, kakor je bilo meni, ko sem šel iz svoje kajže!“

„Na dvorišče grem in kakor bi me nekaj začaralo. Na strehi je zelen mah, popraviti bi jo bilo treba. Eh, kajža, ko bi bil kamen voda, — ne bom te siroto več popravljal. Kamen — tudi kamen bi počil od gorja!“

Tone tolče s pestmi po zemlji, kakor bi bila kamen.

„Šel sem k plotu. Še ranjka žena ga je popravljala in jaz sem vozil veje za opletanje. Vstat hočem a plot me ne pusti, vstavam — nepusti me. In ali mi je hudo, ne, ni mi hudo, ni! Poginil bom . . . Sedim in rjovem, tako rjovem, kakor bi mi rmene rezali iz kože. Ljudje gledajo na mojo pokoro.“

„Glej tam pri vratih je govoril pop, ko so nosili mojo ženo iz hiše. Vsi ljudje so se jokali. „Pridna,“ pravi, „pridna žena je bila in delavna . . .“ V grobu se obrnite, ranjki, jaz sem lump. Vse sem zapil do zadnjega. Tudi platno sem zapil. Slišiš Marija, slišiš ti, Vasiljko in ti Jurček, tata bo hodil v režnji suknji in židom bo nosil vodo . . .“

Tone pokazuje na županovo hišo. „Ali županja — dobra ženska. Kruha mi je prinesla na cesto, da ne bi videl župan. Bog naj da srečo tvojim otrokom kjerkoli bojo. Naj vam da Bog vsem bolje kakor meni . . .“

„Zakaj bi sedel pri tujem plotu? Pojdem. Samo pristopil sem in okna so zajokala. Zajokala, kakor majhni otroci. Gozd jim napoveduje in one točijo solze. In tudi kajža je zajokala za menoj. Kakor otrok za materjo — tako je zajokala.

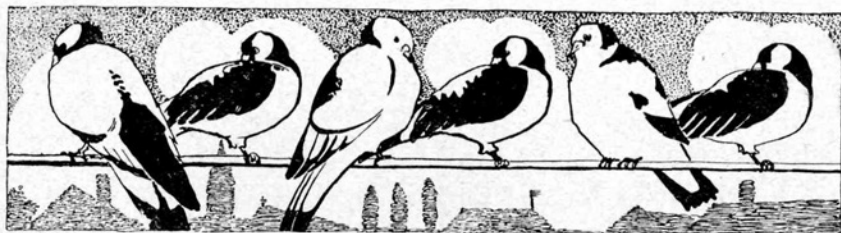
Obrisal sem z rokavom šipe, da ne bi okna jokala, saj je zastoj, in odšel sem potem.

„Oj, lahko mi je, kakor bi kamen grizel. Temen svet je pred menoj . . .

Tone maha z roko okoli sebe.

„Še nekaj denarja imam, pa bom pil. Z našimi ljudmi se napijem, ž njimi jih zabijem. Naj vedo kdaj sem šel z vasi.

„Glej, modre bukvice imam v rokah. To je moja kajža, to je moje polje, to je moj vrt. Na kraj sveta pojdem ž njo! Od cesarja so bukvice povsod imam vrata odprta ž njo! Povsod. Pri gospodi, in pri židih in pri vseh vragih!

JANKO LAVRIN:

AH, KJE SI, KJE, MOJ MLADI RAJ?!

Sanjalo, draga, se mi je:
bil sem junak iz pravljice;
imel konjiča čilega,
zlatom osedlanega;
na njega sel,
ko ptič zletel
sem prek devet gorâ.

Prinesti hotel sem ti dar,
ki ne odkupi ga denar
in vse zlato sveta . . .

Na konja sel,
ko ptič zletel
sem prek devet gorâ.

Ko ptica urno sem letel
čez goro, polje, gaj —
a prišel prazen sem nazaj . . .
In zdaj se mi
oko solzi:
„Ah, kje si, kje, moj mladi raj?“ . . .

Razpisujemo danes

osmi natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše u-leležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dopošljejo najkasneje do 15. avgusta. Naslov: „DOMAČI PRIJATELJ“ V PRAGI VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrovih proizvodov in člani njihovih družin.

Število rešenih ugank ne odločuje, ena zadostuje.

Cene so:

1. A. Čila: *Koča na Krasu*, (oljnata slika).
2. Alex. Duma: „*Trije Mušketirji*“ (krasno vezana knjiga).
3. *Jardiniera*.
4. Barvana slika v okvirju: *Pogled na Rovinj*.
5. Zofka Kveder-Jelovškova: „*Iskre*“ (okusno vezana knjiga).
6. *košarica za cvetlice*.
7. in 8. po 3 skudelice za kavo.

Dobitki sedmega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilcem:

1. *Stoječa ura*: Franc Ks. Šraj, cerkovnik, Železniki.
2. Lev Nik. Tolstoj: „*Vstajenje*“ (krasno vezana knjiga). Stanka Gustin, c. kr. poštarica, Metlika.
3. *Skrinjica za rokavice*. Janja Jobova, učiteljica, Spuhlje.
4. *Pogled na Gradež* (barvana slika v okvirju). Fr. Lavrenčič, kaplan, Komen.
5. A. Aškerc: „*Četrty zbornik poezij*“. Josip Peček, dijak, Ljubljana.
6. *Figurina*. Jakob Cigala, posestnik, Gornji grad.
7. in 8. po 3 skudelice za kavo. Ana Kindlman, kuharica, Grebinjski Klošter, Franc Smolej, c. kr. fin. nadstražnik, Srednje.

73. Kvadrat.

Radoslav Zagorc, Št. Jernej.

a	a	a	a	a	a	a	a
a	a	a	b	d	e	e	e
f	f	i	i	i	i	i	i
i	i	i	i	j	j	j	j
k	k	l	l	l	m	m	m
n	n	n	n	n	n	n	n
n	n	n	o	o	o	o	r
r	k	t	t	t	u	v	v

Krstna imena.

74. Uganka.

Katerina Svetličič, Idrija.

Pri meni še staro kopito velja,
Sovražnik sem vsega napredka,
Pa mene posnemati, pač Ti ne da
Ugodnega nikdar nasledka.

Ponosno povem; da pet sinov imam,
Ki vsi so v imenu enaki,
Le drobno jim črko še spredaj dodam,
Vsak drugo želijo — bedaki!

Na zemlji ni stvari nobene, ki bi
Brez prvega sina živila,
A drugi je slepec, po dnevu zaspi,
Po noči ti sitnosti dela.

Povsod ti je tretji v pogubo in kvar
Po četrtem se pleše in hodi,
Za petega, mladi Slovenec, ti mar,
Le — ako je naroden -- bodi!

75. Uganka.

V. F. Brence, Velenje.

				n	o		
				n	o		
						n	o

1. Bulgarski državnik.
2. Ljubica Ludovika XIV.
3. Loterijski dobitek.

76. Šaljivo vprašanje.

Ivana Čuk, Ljubljana.

Kaj ni mogel Bog vstvariti?

77. Logograf.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

Z—v— se moža časti
na—m— se pa leži.

78. Uganka.

Stevo Ermanov, Št. Vid.

Beseda prva — zloga dva —
žival domačo značita —.
Beseda druga — iz treh črká,
imen nad sto in sto ima —.
Če zadno črko s „c“ zameniš
žival prvo spred' priženeš,
posodo malo zdaj imaš,
ki rad jo prazniš — jo poznaš?

79. Uganka.

M. Perč, Št. Štefan.

	+				+	
+	+	L	A	V	+	+
		L	E	+	R	A
		O	+	L	+	C
		V	N	+	K	I
+	+	L	E	N	+	+
						+

Namesto križcev postavi črke!

Dolgi navpični črtki od zgoraj
na vzdol snačijo: 1. mesto na Ko-
roškem, 2. inozemsko drevo.

80. Konjiček.

Fr. Ks. Milotin, Maribor.

do	prag	če
o	be	pra
ga	ta	črež
be	ti	sin

81. Šaljiva uganka.

Vladimir Mikuž, Ljubljana.

V štirioglati sobi sedi v vsakem
kotu po ena mačka. Vsaki mački
sede tri mačke nasproti in vsaka
sedi na svojem repu. Koliko mačk
je?

Rešitve ugank v 7. številu.

66. S, Ela, viola, Slavina, Liberec, pinja, osa, k, kip, proso, škornji, košarna, Matej, par, p: Slovenski oratar. 67. Kmet ima 36 ovac. 68. Budapešta. 69. Vrat — vrat. 70. Ura. 71. tok, kos. 72. Lisa, Bonn, Lisabon.

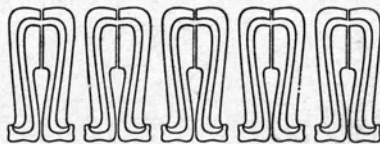
65. Edinost, sreča, sprava,
k nam nazaj naj se vrnejo;
otrok kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo,
da oblast
in z njo čast
ko prej, spet naša bode last.

Dr. Fr. Prešeren.

Listnica uredništva.

Naročila, reklamacije, pritožbe, rešitve ugank itd. naj se pošiljajo naravno: t na Vydrovo tovarno hranil v Pragi VIII., rokopisi pa na: Zofko Kveder-Jelovšek, Zagreb, Pantovčak št. 5.

V novejšem času dobivam zelo mnogo anonimnih pesnij, črtic itd. Opetujem, da romajo vsa anonimna pisma brez izjeme v koš. — Tisti sotrudniki, ki rabijo pseudonime, naj v vsakem pismu in na vsaki karti zapišejo poleg pseudonima tudi svoje pravo ime in natančen naslov. Človek si ne more vedno zapomniti, ali je ta pseudonim od tega ali onega. — Tisti, ki so spremenili v počitnicah svoje naslove, naj naznanijo to administraciji, da ve kam pošiljati list in evtl. honorar. — Svoje prijatelje in sotrudnike prosim, da tudi meni javijo spremembe naslovov; pisala sem nekterim pa so prišla pisma nazaj. — Ugankarje prosim, naj se zopet kaj zglase, zaloga gre h koncu. — Pozdrav vsem!

Mož in žena v umetniški izložbi.

Mož: Za božjo voljo, ženska, vendar tako ne glej, ljudje bodo mislili, da nisva izobražena!

Priznanja.

- Franja Apih*, sopr. c. kr. sod. oficijala, C. . . . Brez Vaše žitne kave nam ni mogoče več biti, pošljite nam prav kmalo novo pošiljko.
- Josip Bezek*, cerkovnik S. . . . Vaša kava se je tukaj ljudem zelo priljubila, vedno me prosijo stranke naj jo naročim. Pošljite toraj zopet 2 vrečici.
- Janko Blaganje*, šolski voditelj, Z. . . . Vaša kava je res izborna!
- Uršula Cvetek*, posestnica, S. . . . Zahvaljujem se Vam za že večkrat poslano žitno kavo, s katero smo vsakokrat bolj zadovoljni. Prosim zopet za 5 kg. vrečico.
- Janez Fric*, G. . . . Prosim blagovolite mi poslati 5 kg. „Vydrove žitne kave“, ker bobova nima pravega okusa brez nje.
- Ivanka Hartmann*, trgov. Z. P. . . . Ker je prav izvrstna Vaša žitna kava, jo naročam tem potom zopet 5 kg. vrečico.
- Angela Kenda*, posestnica, P. . . . Pošljite nam zopet 5 kg. Vaše žitne kave, katera nam vsekakor najboljše prija.
- Anton Polanec*, kmet, N. . . . Vaša žitna kava se nam je vsem tako priljubila, da sem sklenil nigdar več brez nje biti.
- Iv. Šega*, učitelj, R. . . . Pošljite mi zopet 5 kg. Vaše izborne žitne kave. Sicer preplavlja tovarna Franck s svojimi surogati slovenski svet a še primerjati ni to primes z Vašo.
- Štefan Tinta*, c. kr. fin. nadstražnik, G. . . . Mnogo sem že slišal o Vaši žitni kavi in tudi sam sem se prepričal o njeni izbornosti, zatoraj nastopim kot nov naročnik.
- Zavod sv. Nikolaja*, T. . . . Vydrova kava je v resnici zelo okusna in gojenke našega zavoda jo kaj rade pijo. Prosimo za novo pošiljatev.

Vydrova tovarna hranil

Praga VIII.

(C. k. poštni urad Praga 22.)

3 v. znamka
(ako ni pripisana
razun naročitve
robona druga
pripomba)
drugače 5 v.

Izraz najsrčnejše zahvale

naj blagovolijo sprejeti sledeči cenjeni odjemalci, ki so nam s Svojim priporočilom Vydrovih izdelkov (od 15. junija do 15. julija), pridobili novih naročnikov:

Antonija Ambrožič, posestnica, B.
Ivana Bartman, posestnica, B.
Marija Baraga, M. L.
Anton Berčon, c. kr. poštar, L.
Jos. Bertok, nadučitelj, Š.
Jos. Bezek, cerkovnik, S.
Anton Bončar, kamnosek, K.
Jakob Borštinar, kamnosek, P.
Joh. Božič, mizar, Č.
Hinko Bregant, šolovodja, P.
Matevž Brieznic, cerkovnik, V.
Andrej Budja, posestnik, M. J.
Franc Butara, obč. sluga, K.
Jože Čurk, P.
Ant. Čič, žel. mojster, G. L.
Janez Čop, Z.
Jos. Dvořák, vrtnar, V.
Jurij Fajdiga, tov. paznik, L.
Ferdo Ferjančič, c. kr. gozdar, K.
Celestin Fleiss, P.
Filip Gantar, čevljar, N.
Gašpar Gela, đacar, B.
Fr. Globočnik, Št. R.
Ana Gogala, sopr. c. kr. blag. ofi-
cijala, Sp. S.
Joh. Goričnik, S.
Lovrenc Gregorc, posestnik, S.
Mimi Gruden, c. kr. kanc. sopr. P.,
Jak. Gruden, krčmar in posest., J.
Joh. Jaischnig, L.
Ermina Jurinčič, učiteljica, B.
Rud. Keržišnik, rač. podčastnik, L.
Franc Knavs, posestnik, H.
Jozefa Kogelnik, kuharica, K.
Avgust Korbar, nadučitelj, P.

Ivan Koropec, učitelj, Š.
Filip Lesnik, krojač, R.
Mihael Lilek, posestnik, S.
Leopold Marn, učitelj, Š.
Jakob Meden, posestnik, K.
Ivan Mikuš, đacar, S.
Ljudevit Mlakar, not. pisar, S.
Angela Nanžer, posest. H.
Jakob Nanut, sprevodnik, L.
Ivan Novak, žel. uradnik, R.
Jos. Oblak, c. kr. rud. paznik, J.
Anton Osolnik, posestnik, M.
Anton Podobnik, rudar, Sp. K.
Anton Polanec, kmetovalec, N.
Mat. Rabitsch, spediter, P.
Karolina Rak, posestnica, Sv. V.
Franc Rojec, davč. izterjevalec, R.
Terezija Schweiger, posest., Sv. L.
Vinko Sepič, nadučitelj, B.
Jerica Simčič, sopr. revid. dež.
nakl., L.
Nace Skrbinšek, šolovodja, P.
Oskar Slemenšek, učitelj, Sv. B.
Alojz Soklič, pek. mojster, K.
Jos. Stefanc, posestnik, D. R.
Ivan Štupica, učitelj, D.
Mat. Šemrov, posestnik, R.
Ivan Šorli, knjigovez, Z.
J. Šottl, posest. in gostil., T.
Vincenc Tevž, čevljar, R.
Jos. Zorško, poslovodja, R.
Marija Žibert, posestnica, S.
Stefan Žnidar, žel. delavec, P.
Jernej Žuzek, gostilničar, T.

Pred zlorabo tega listka se svari!

Dne 190.....

Poslajte mi 5 kg. Vydrove žitne kave
poštne prosto za 4 K 50 v.

Dalje mi pošljite:

Ime

stan:

vas:

zadnja pošta:

Sledečim pošljite vzorek Vaše priznane
Vydrove žitne kave: